

Comunicació:

PROJECTE MEDITERRANI D'EDUCACIÓ INTERCULTURAL

"CUENTA-CARTAS". Almeria-Tànger. Curs acadèmic 2000-2001

Laura Nogués

Universitat Autònoma de Barcelona. Departament Filologia Anglesa (Becària FPI)

La present comunicació recull una experiència d'educació intercultural realitzada a vuit escoles i a dos instituts de la província d'Almeria i de la província de Tànger durant el curs escolar 2000-2001 on hi van participar uns 800 alumnes, així com diferents equips de professorat i les famílies dels alumnes.

El projecte "Cuenta-Cartas" va néixer com a resposta educativa als fets de violència intercultural viscuts a El Ejido el febrer del 2000, que en major o menor grau van tenir un impacte en les percepcions de la població escolar -alumnes, mestres, pares i mares de la província d'Almeria- pel que fa a la visió de la immigració i al tractament de la diversitat. El projecte, dut a terme des de la Unitat d'Immigració de la Diputació d'Almeria, s'emmarcava dins del Pla Provincial d'Immigració de l'Àrea de Serveis Socials, més concretament dins del Programa de Sensibilització.

L'objectiu principal del projecte van ser fomentar l'autoformació en qüestions d'interculturalitat de les poblacions escolars de la província d'Almeria i de Tànger mitjançant l'anàlisi dels prejudicis sobre aspectes culturals, lingüístics, religiosos i socials de la cultura espanyola i marroquí, així com del diàleg al voltant d'altres temàtiques d'interès juvenil.

L'anàlisi es va fer a partir del material elaborat pels propis alumnes en horari escolar -cartes col·lectives escrites en espanyol i àrab respectivament- que posteriorment eren presentades als alumnes i professors de les escoles i instituts gràcies a la col·laboració de mediadors interculturals marroquins i a l'ajuda dels alumnes dels centres d'Almeria d'origen marroquí. Cal dir que la presentació de les cartes es feia directament en àrab en un primer moment abans de la seva interpretació, per tal de provocar una incomprensió inicial per part dels alumnes d'origen espanyol que fes possible el reconeixement del valor enriquidor de la diferència lingüística. En aquest sentit, el paper de la llengua va ser central, ja que l'àrab escrit i el dialecte de Tànger entraven una vegada al mes en el context classe de les escoles i instituts d'Almeria que participaven en el projecte, tot legitimant-ne el seu coneixement i ús.

Pel que fa a qüestions organitzatives, cada centre escollia el moment d'elaboració de les cartes col·lectives, que en ocasions eren escrites gràcies a les aportacions de tots els alumnes del centre, amb una periodicitat d'una carta al mes. La mediació de les cartes es feia una vegada al mes en el context classe o fins i tot en un espai dins de l'escola que havia rebut el nom de "Cuentas-Cartas". Hi varen haver dues etapes clarament definides: una etapa inicial d'intercanvi de cartes a distància que va durar cinc mesos i una etapa final d'una setmana de duració que va consistir en el viatge a Tànger de 36 persones d'Almeria - alumnes, mestres, pares i mares- per a realitzar una trobada intercultural durant el mes de juliol de 2001. Cal afegir que durant el curs 2001-2002 el projecte ha seguit funcionant i que

QUART SIMPOSI: LLENGUA, EDUCACIÓ I IMMIGRACIÓ
El tractament de la diversitat: qüestions organitzatives

en aquesta ocasió, el passat mes de juliol de 2002, varen ser alumnes de les escoles de Tànger els qui van viatjar a Almeria.

En reflexió, com a autora i coordinadora de la primera edició del projecte, puc dir que el treball realitzat als centres va fer possible -com a mínim mentre el projecte estava en procés- tres reptes inicials sobre tractament de la diversitat als centres escolars que m'havia plantejat :

- a) que els alumnes marroquins no fossin concebuts com a persones mancades de llengua, sinó com a persones que tenen un bagatge lingüístic que ens pot aportar nous coneixements i que per tant ha de penetrar el context classe ;
- b) que el professorat concebís tant els alumnes d'origen marroquí com els alumnes d'origen espanyol com a recursos d'aprenentatge mutu, més enllà del comentari tant generalitzat de la falta de material d'educació intercultural ;
- c) que s'establís un diàleg de preguntes i respostes obert i plural, on els prejudicis es poguessin discutir sense censures per tal d'afavorir no només el coneixement sinó la comprensió de la diferència.
- d) De fet, un pensament suggerit pels propis alumnes d'un institut al final del projecte com a síntesi del que el projecte havia estat per ells va ser : *“No queremos ofenderos, sólo queremos comprenderos”*. En futures edicions del projecte, crec que s'haurien d'ampliar els col·lectius que participen en el projecte i incorporar els alumnes d'altres orígens, tot i seguir treballant amb el col·lectiu marroquí, per tal que tots els alumnes que tinguin un origen diferent de l'espanyol o, en el nostre cas, del català, passin de la perifèria al centre.